

BOKANMELDELSE

"Clinical Pediatric Endocrinology": CGD Brook & PC Hindmarsh (red)

Brooks lærebok i pediatrik endokrinologi har for mange klinikere vært selve referanseboken. Boken har siden første utgave kom i 1981 vært praktisk anlagt, samtidig som det har vært lagt vekt på at de ulike kapitler skulle være oppdaterte på nyvinninger innen de mer basale aspekter av pediatrik endokrinologi.

Boken har nylig kommet i sin fjerde utgave, og denne gang er Peter Hindmarsh kommet med som medredaktør. Ved de tidligere omarbeidelser har det vært lagt vekt på å skifte bidragsyterne. Trolig har dette vært ut fra en tanke om at man på denne måten skulle unngå at det ved revisjon skjedde få oppdateringer, og at det å få et fagområde belyst av flere fagpersoner ville være en styrke over tid. I enkelte tilfeller har dette vært både nødvendig og vellykket, mens andre ganger har gode kapitler blitt helt borte, slik at den reviderte boken på noen områder faktisk er blitt mindre tjenlig for brukeren.

Fjerde utgave inneholder 28 kapitler, mens den forrige hadde 40. I samsvar med dette er boken blitt rundt 300 siden kortere enn sist. Vi merker oss også at antallet kapitelforfattere utenfor London-miljøet er betydelig lavere enn før. Spesielt er en rekke av de mest sentrale personene innen europeisk barneendokrinologi ikke lenger bidragsytere til boken.

Innholdslisten viser at det er lagt vekt på å få inn kapitler i starten av boken som dekker generelle endokrine prinsipper og mekanismer. I tillegg er det denne gang kommet med en omtale av ulike assays for hormonmåling som gir klinikeren mulighet til økt forståelse av både styrker og begrensinger av dagens målemetodikker. Disse innledningskapitlene er gode, men de kunne nok vært kortet noe ned. Det er uansett et klart tap for boken at de er kommet inn på bekostning av den forrige utgavens omtale av genetiske prinsipper, DNA-tek-

nologi og klinisk bruk av molekyलगenetikk. Den nye utgaven har et kapittel om placenta og et om det nyfødte barnets endokrinologi. Disse er meget gode, og sammen med et oppdatert kapittel om kjønnsdifferensiering er dette en del av boken som både gir oppdatering og som er nyttig. Det er imidlertid et tap for boken at kapittelet "The clinical management of ambiguous genitalia" fra siste utgave er utelatt.

De neste to kapitlene om normal vekst og om måleteknikker er bare i liten grad endret fra siste utgave, mens fem kapitler om ulike former for vekst- og vektavvik i forrige utgave er erstattet med ett kapittel av Raymond Hintz med tittel "Management of disorders of size". Dette skulle være et av de mest sentrale i boken, men dette bidraget må sies å være en skuffelse. Prinsippene for utredninger relativt oversiktlig fremstilt, men som veiledning både når det gjelder indikasjoner for og praktisk gjennomføring av veksthormonbehandling, behandling av stor høyde og adipositas er kapitlet nærmest uten nytte for andre enn medisinstudenter og nybegynnere i faget. Pubertetsskapitlene er noe bedre. Spesielt er normal pubertet godt omtalt, men kapittelet om pubertetsforstyrrelser burde ha inneholdt mer konkrete opplegg for behandling, særlig av pubertas precox.

Oversikten over forstyrrelser i vannbalansen er klar og nyttig, og det samme er kapitlene om thyreoideasykdom og de endokrine seneffekter hos barn som har overlevd kreftsykdom. I forrige utgave var normal fysiologi og sykdommer i binyrene delt opp i fem ulike kapitler på til sammen rundt 140 sider. Denne gang har Walter Miller fått oppgaven å gi en samlet oversikt over hele dette store feltet. Hans kapittel "The adrenal cortex and its disorders" på vel 55 sider er logisk oppbygget, men i noe mindre grad enn i forrige utgave praktisk fokusert. Det

skal likevel legges til at de ulike aspekter av steroidsubstitusjonsbehandling er meget godt omtalt.

De to kapitlene om kalsium og beinmetabolisme og sykdommer relatert til dette er oppdaterte, slik kapitlet om diabetes mellitus også er det. Forrige utgaves kapittel om hypoglykemi er imidlertid utelatt denne gang, og det er et savn.

I siste del av boken kommer et kapittel om evidensbasert pediatriisk endokrinologi og et om kliniske forsøk innen feltet. Begge disse er interessant lesning, men etter vår oppfatning burde nok denne spalteplassen heller vært brukt til en mer omfattende omtale av sentrale

emner som vekst, pubertet, hypofysesykdommer og sykdommer i binyrene. Boken avsluttes med en god oversikt over endokrine tester og normalverdier hos barn.

Sammenfatningsvis synes vi altså at revisjonen av boken denne gang bare delvis har vært vellykket. De basale biologiske prinsipper er stort sett fremstilt på en oppdatert og god måte, men som oppslagsverk og referansebok i kliniske spørsmål blir boken på enkelte områder for generell og lite praktisk.

Robert Bjerknes og Pétur B. Júlíusson
Seksjon for endokrinologi og metabolisme,
Barneklubben, Haukeland sykehus, Bergen